

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія лісогосподарських дисциплін

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник

директора з

навчально-виробничої роботи

Віталій Цісарук

"__" _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ з дисципліни

ДЕНДРОЛОГІЯ

спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

освітня програма «Садово-паркове господарство»

Кременець - 2022 рік

Робоча програма практики з дендрології для студентів 27 групи за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство», галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство», освітня програма «Садово-паркове господарство»

28 серпня 2022 року - с.17

Викладач: **Мартинюк Ірина Іллівна**

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії лісогосподарських дисциплін

Протокол № 1 від серпня 2022 року

Голова циклової комісії _____ **Юрій Каленюк**

Схвалено науково-методичною радою Кременецького лісотехнічного коледжу

Протокол від " ____ " _____ 2022 року № ____

Методист _____ **Дроздова Е. Л.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u>	Нормативна навчальна дисципліна
Модулів - 3	Спеціальність (професійне спрямування): спеціальність <u>206 «Садово-паркове господарство»</u> <u>освітня програма «Садово-паркове господарство»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів - 3		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – фенологічні спостереження		Семестр
Загальна кількість годин - 60		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 49 аудиторних -49 самостійної роботи студента - 11	Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий <u>молодший бакалавр</u>	Лекції та комбіновані заняття
		0 год.
		Практичні : 49 год.
		Лабораторні: 0 год.
		Самостійна робота: 11 год.
	Індивідуальні завдання:	
	0 год.	
	Вид контролю:	
	Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення, підбір і широке впровадження в практику ландшафтного дизайну різноманітного асортименту аборигенних та інтродукованих видів, форм, сортів, гібридів хвойних і листяних деревно-чагарникових рослин на основі знання біології розвитку деревних рослин, їх екології і фенології, вчення про рослинний покрив.

Завдання: навчити студента визначати і характеризувати головні деревні породи-лісоутворювачі і супутні види за морфологічними ознаками та грамотно використовувати їх в лісовому господарстві, захисному лісорозведенні та озелененні.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- морфологічні і біологічні ознаки та господарське значення місцевих та інтродукованих видів деревних рослин;
- екологічні властивості деревних рослин;
- декоративні якості деревних рослин;
- елементи композиції зелених насаджень;
- особливості росту і розвитку деревних рослин;
- біоценотичну роль деревних рослин, закономірності розвитку і життєдіяльності фітоценозів з їх участю;
- значення зелених насаджень для зеленого будівництва;
- використання деревних рослин в озелененні та народному господарстві.

На основі вивчення теоретичних положень та навичок, здобутих під час лабораторних і практичних занять і навчальної практики з дендрології студенти повинні вміти:

- вільно орієнтуватися у видовому складі лісових, лісопаркових, захисних і декоративних насаджень на території України;
- визначати види дерев і чагарників за допомогою визначників за пагонами з листками, в безлистому стані, за шишками, плодами, насінням, та знати їх біологічну, екологічну і господарську цінність;
- проводити фенологічні спостереження, прогнозувати врожаї плодів, шишок, насіння;
- оцінювати декоративні якості дерев і чагарників;
- проводити добір асортименту деревних рослин для лісових, декоративних та захисних насаджень.

3. Програма навчальної дисципліни

ВСТУП

Розділ 1. Загальні питання дендрології.

тема 1.1. Будова і життя деревних рослин.

тема 1.2. Декоративні якості деревних рослин. Основні елементи композиції зелених насаджень.

Тема 1.3. Вплив основних екологічних факторів на рослини.

Тема 1.4 Основи вчення про деревно-рослинний покрив..

Тема 1.5 Основи фенології деревних порід.

Розділ 2. Основні хвойні породи : морфологічні, біологічні, екологічні властивості, народногосподарське значення.

Тема 2.1. Родина Соснові.

Тема 2.2. Родина Кипарисові.

Тема 2.3 Родини Гінкгові, Тисові

Розділ 3. Основні листяні породи : морфологічні, біологічні, екологічні властивості, народногосподарське значення.

Тема 3.1. Магнолієві, Шизандрові, Жовтецеві ,Гортензієві.

Тема 3.2. Барбарисові, Платанові, Самшитові, Агрусові,

Тема 3.3. Родина Розові.

Тема 3.4. Родина Бобові.

Тема 3.5. Родини Липові, Маслинкові, Рутові.

Тема 3.6. Родини Кленові, Гірकोкаштанові, Виноградові.

Тема 3.7. Родини Бруслинові, Аралієві, Кизилові.

Тема 3.8. Родина Жимолостеві.

Тема 3.9. Родини Березові, Букові.

Тема 3.10. Родини Горіхові, Маслинові, Тамариксові.

Тема 3.11. Родини Актині дієві, Вересові, Тутові, Ільмові.

Тема 3.12. Родина Вербові.

Розділ 4. Дендрофлора і рослинність природних зон України.

тема 4.1. Розповсюдження дерев та кущів за природними зонами.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
Форма підсумкового контролю - залік

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Всього	На заняттях	Самостійна робота
1	Ознайомлення з видовим складом насаджень. Збір і оформлення гербарного матеріалу шпилькових і листяних порід в облистяному стані	9	7	2
2	Вивчення сезонних змін рослин та їх декоративних якостей.	8	7	1
3	Розповсюдження дерев та кущів за природними зонами. Екскурсія в ботанічний сад. Ознайомлення з рослинністю різних природних зон.	9	7	2
4	Вивчення деревних рослин відділу Голонасінні та Покритонасінні	9	7	2
5	Дендрологічне обстеження (інвентаризація) насаджень.	16	14	2
6	Оформлення матеріалів практики. Здача заліку.	9	7	2
	ВСЬОГО	60	49	11

№ п-п	К-сть год	Тип заняття	Тема заняття	План заняття	Форми поточного контролю	Міжпредметні зв'язки	Список рекомендованої літератури
1	2	3	4	5	6	7	8
1	7	Практичне навчання Урок застосування знань	Ознайомлення з видовим складом насаджень. Збір і оформлення гербарного матеріалу шпилькових і листяних порід в облистяному стані	<p>1. Інструктаж з техніки безпеки та правил поведінки в дендропарку, ботанічному саду і лісових масивах.</p> <p>2. Ознайомлення студентів з правилами заготівлі гербарних взірців, правилами їх сушіння та зберігання, оформленням гербаріїв і колекцій.</p> <p>3. Екскурсія в дендропарк навчального закладу, лісові масиви, захисні насадження для збору гербарних взірців. Ознайомлення з видовим складом насаджень.</p> <p>4. Заготівля гербарних взірців шпилькових і листяних деревно-чагарникових порід.</p>	Фронтальна бесіда	Ботаніка Ґрунтознавство Безпека життєдіяльності	Швиденко А., Данілова О. "Дендрологія", ст.5-110 Литвак П.В., Ткачук В.І. "Дендрологія" ст.4-37 Бродович Т.М. Атлас. Дерева і кущі заходу України. Шовган А.Д. Голонасінні. Практикум з дендрології. Чепик Ф.А. Определитель деревьев и кустарников

1	2	3	4	5	6	7	8
2	7	Практичне навчання Урок застосування знань	Вивчення сезонних змін рослин та їх декоративних якостей.	1. Ознайомлення з основними елементами композиції зелених насаджень. 2. Вивчення декоративних якостей деревних рослин дендропарку. 3. Проведення фенологічних спостережень.			
3	7	Практичне навчання Експедиція	Розповсюдження дерев та кущів за природними зонами.	1. Експедиція в дендропарк, ботанічний сад, парки і сквери населених пунктів для ознайомлення з природною флорою різних регіонів України та породами-інтродуцентами, які використовуються в озелененні. 2. Складання звіту за результатами експедиції та проведеними зі списком видового складу, з яким ознайомилися та фотографіями.	Фронтальна бесіда		Швиденко А., Данілова О. “Дендрологія” Литвак П.В., Ткачук В.І. “Дендрологія” Бродович Т.М. Атлас. Дерева і кущі заходу України.

1	2	3	4	5	6	7	8
4	7	Практичне навчання Урок застосування знань	Вивчення деревних рослин відділу Голонасінні та Покритонасінні.	<p>1. Екскурсія в дендропарк навчального закладу, лісові масиви, захисні насадження для збору гербарних зразків пагонів деревних рослин в облистяному та квітучому стані.</p> <p>2. Ознайомлення з цвітінням, плодами і насінням листяних і шпилькових порід в природних умовах росту.</p> <p>3. Оформлення гербаріїв, колекцій та індивідуальних завдань.</p>	Усне опитування	Ботаніка Ґрунтознавство	Швиденко А., Данілова О. “Дендрологія” ст.48-150 Бродович Т.М. Атлас. Дерева і кущі заходу України. Шовган А.Д. Голонасінні. Практикум з дендрології.
5	14	Практичне навчання Урок застосування знань	Дендрологічне обстеження (інвентаризація) насаджень дендропарку.	<p>1. Ознайомлення з об’єктами інвентаризації. Видача індивідуальних завдань на проведення інвентаризації насаджень частини дендропарку.</p> <p>2. Робота на об’єкті по визначенню видового складу насаджень, нанесенню на план дерев і чагарників, веденню інвентаризаційної відомості.</p>	Письмове опитування	Ботаніка Ґрунтознавство Лісові культури Деревинознавство Лісозахист Лісівництво Безпека життєдіяльності	Швиденко А., Данілова О. “Дендрологія” ст.158-210 Литвак П.В., Ткачук В.І. “Дендрологія” ст.4-237 Бродович Т.М. Атлас. Дерева і кущі заходу України.

				3. Вивчення санітарного стану деревостанів. 4. Складання інвентаризаційної відомості по встановленій формі та малювання плану.			
6	7	Практичне навчання Урок застосування знань	Оформлення матеріалів практики Продуктивна праця студентів.	1. Оформлення гербарію деревних та чагарникових порід відповідно до вимог. 2. Виготовлення колекцій та тематичних гербаріїв за індивідуальними завданнями. 3. Продуктивна праця.	Усне опитування	Лісівництво, лісова таксація, лісові культури	Швиденко А., Данілова О. “Дендрологія” Бродович Т.М. Атлас. Дерева і кущі заходу України.
Разом	49						

Самостійна робота

№ п/п	Зміст практики	Кількість годин	Забезпечення практики	Місце проведення	Самостійна робота студентів	Список рекомендованої літератури
1	2	3	4	5	6	7
1	Збір і оформлення гербарного матеріалу шпилькових і листяних порід в облістяному стані	2	Секатори, папки, гербарний папір, шест, визначники, зошити, ручки, посібники, підручники з дендрології, гербарні преси	Дендропарк, Маршрут 1 Ауд.50	Збір гербарних взірців, закладка гербарію на сушку. Виготовлення етикеток. Написання звіту по матеріалах екскурсії.	Бродович Т.М. «Атлас. Дерева і кущі заходу України». Шовган А.Д. Голонасинні. Практикум з дендрології. Чепик Ф.А. Определитель деревьев и кустарников
2	Екскурсія в ботанічний сад. Ознайомлення з рослинністю різних природних зон.	1	Записники, фотоапарат, автобус	Кременецький ботанічний сад	Написати звіт по результатах екскурсії	Заячук В.Я. «Дендрологія»
3	Вивчення сезонних змін рослин та їх декоративних якостей.	2	Записники, фотоапарат, гербарні преси	Дендропарк, Маршрут 1 Ауд.50	Збір гербарних взірців, закладка гербарію на сушку. Написання звіту.	Заячук В.Я. «Дендрологія» Кучерявий В.П. «Озеленення населених місць»

1	2	3	4	5	6	7
4	Вивчення деревних рослин відділу Голонасінні та Покритонасінні	2	Секатори, папки, шест, кульки, визначники, фотоапарат.	Дендропарк, Маршрут 2 Ауд.50	Написати звіт, Зібрати і визначити гербарні взірці	Заячук В.Я. «Дендрологія» Бродович Т.М. Атлас. Деревя і кущі заходу України. Чепик Ф.А. Определитель деревьев и кустарников
5	Дендрологічне обстеження (інвентаризація) насаджень дендропарку.	2	Зошити, ручки, мірні стрічки чи рулетки, міліметровий папір, мірні вилки	Дендропарк, Квартали 5-26 Ауд.50	Намалювати план, заповнити інвентаризаційну відомість	Бродович Т.М. Атлас. Деревя і кущі заходу України. Заячук В.Я. «Дендрологія»
6	Оформлення матеріалів практики Продуктивна праця студентів.	2	Гербарний папір, Інструменти.	Дендропарк, Квартали 5-26 Ауд.50	Оформити етикетки, гербарій, колекції	Шовган А.Д. Голонасінні. Практикум з дендрології. Чепик Ф.А. Определитель деревьев и кустарников
2 курс		11 год.				

9. Індивідуальні завдання

- А) підготовка мультимедійних презентацій при вивченні окремих родин, родів, видів;
- Б) збір гербарних взірців пагонів в облистяному стані листяних і шпилькових порід;
- В) ведення фенологічних спостережень;
- Г) підготовка рефератів та повідомлень.

10. Методи навчання

- А) словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, лекція
- Б) наочні методи: ілюстрація, демонстрація
- В) практичні методи: екскурсії, навчальна праця, практичні роботи, спостереження, реферати
- Г) творчі, проблемно-пошукові методи: метод кейсів, мозковий штурм
- Д) навчальні дискусії

11. Методи контролю

- А) Метод усного контролю: індивідуальні та фронтальні бесіди, бліц-опитування
- Б) Метод письмового контролю: контрольні роботи, дендрологічний диктант
- В) Метод машинного (програмованого) контролю: комп'ютерні програми
- Г) Метод тестового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання знань студентів

за спеціальністю : 206 «Садово-паркове господарство»

з дендрології.

Високий рівень : оцінка 5 ставиться, якщо студент має глибокі і повні знання з морфологічних, біологічних, екологічних, лісівничих властивостей основних і декоративних деревних порід України та їх народногосподарське значення, а також ареал їх розповсюдження; вільно володіє термінами та знає всі поняття: знає українські і латинські назви основних деревних порід згідно програми та володіє їх систематикою; послідовно і чітко формує свої відповіді в усній формі; використовує літературу зі спеціальності, додаткові джерела та матеріали, робить логічні та послідовні висновки, щодо вивченого матеріалу: займається творчою науково-дослідною роботою під керівництвом викладача; вільно орієнтується в нестандартних ситуаціях; виконує лабораторні і практичні роботи, правильно їх виконує і оформляє та робить логічні, аргументовані і послідовні висновки відповідно мети роботи; вільно розрізняє деревні породи та володіє методикою визначення деревних порід за морфологічними ознаками; здатен надавати допомогу іншим у разі не вмілого володіння методикою визначення деревних порід: здатен самостійно вивчати матеріал; приймає участь у гуртковій роботі, виконує 95% від загальної кількості тестових завдань.

Достатній рівень: оцінка 4 ставиться, якщо студент достатньо засвоїв основні дендрологічні поняття, виявляє розуміння основних термінів, уміє наводити приклади на підтвердження їх: вільно оперує вивченим матеріалом; логічно висвітлює характеристику порід, систематику відділів та може порівняти їх; формує та чітко аргументує власну думку, здатен аналізувати відповідь іншого студента; не чітко виявляє знання латинських назв деревних порід, виправляє допущені помилки; володіє методикою визначення основних деревних порід, але при цьому бракує чіткості у висновках, тобто не чітко дає опис морфологічних ознак дерев, при виконанні лабораторних і практичних робіт; здатен самостійно написати реферат, є членом гуртка і займається пошуковою роботою; виконує 80% від загальної кількості тестових завдань.

Середній рівень: оцінка 3 ставиться, якщо студент самостійно дає більшість визначень, виявляє знання і розуміє більшу частину програмного матеріалу, може поверхово порівнювати та аналізувати основні терміни та поняття з дендрології; характеризує основні морфологічні, екологічні, лісівничі властивості деревних порід, поверхово характеризує їх народно-господарське значення та неточний у визначенні ареалів деревних порід; допускає неточності при користуванні методикою визначення деревних видів; самостійно не може визначити назви деяких основних деревних порід за морфологічними ознаками; за інструкцією виконує лабораторні і практичні роботи, але затрудняється у висновках до виконаних робіт; дотримується правил з техніки безпеки в кабінеті дендрології; виконує 50% - 65% від загальної кількості тестових завдань.

Початковий рівень: оцінка 2 ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої суттєвої частини вивченого матеріалу; описує не всі деревні породи згідно навчальної програми; за допомогою викладача здатен відтворити навчальний матеріал, слабо орієнтується в поняттях і термінах, путається в українських та латинських назвах порід, має фрагментарні поняття роботи зі спеціальною літературою, здатен давати відповіді на прості запитання; виконує лабораторні і практичні роботи згідно інструкції з допомогою викладача : не повністю оформляє звіт з лабораторних і практичних робіт; виконує 45%-50% від загальної кількості тестів.

13. Методичне забезпечення

- А) комплекти гербарних взірців листяних і шпилькових порід, колекції плодів і насіння;
- Б) програмне забезпечення;
- В) дидактичні матеріали: роздатковий матеріал, картки-контролю;
- Г) мультимедійні презентації, відео-фрагменти.

14. Рекомендована література

Базова

1. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-Львів: Апріорі , 2008- 656с.
2. Швиденко А.Й., Данілова О.М. Дендрологія: Підручник.- Чернівці: Рута, 2003.-384с.
3. Заячук В.Я. Дендрологія. Навчальний посібник.-Львів: ТзОВ Камула, 2004- 408с.

Допоміжна

1. В.Я.Заячук . Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник.- Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2005-176с.: іл.
2. В.Я.Заячук . Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник.- Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2004.-408с.: іл.
3. В.Я.Заячук . Дендрологія. Хвойні: Навчальний посібник.- Львів: ТзОВ «Фірма Камула», 2003.-128с.: іл.
4. Литвак П.В., Ткачук В.І. Дендрологія. Навчальний посібник.- Житомир:”Полісся”,2002.-340с.
5. Швиденко А.Й., Данілова О.М. Лісова дендрологія: Навчальний посібник.- Чернівці: Зелена Буковина, 2001. – 228с.
6. БродовичТ.М.,Бродович М.М. Деревя і куші заходу УССР Львів, ”Вища школа”, вид-во при Львівському унті,1979,251с.
7. Шовган А.Д. Дендрологія: Навчальний посібник.- Львів:Укр ДЛТУ, 2001.-152с.
8. Шовган А.Д. Голонасінні. Практикум з дендрології.- Львів: Укр ДЛТУ, 2002.-122с

15. Інформаційні ресурси

http://geoschool.ucoz.ua/load/prezentaciji/10_klas/15

geoinfo.if.ua/ <http://geo2000.nm.ru>

<http://worldgeo.ru>

<http://www.geoman.ru>

